

Nr.2509/C/2492/III-5/2015

CONCLUZII

formulate de procuror în cauza nr. 3465/1/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție având ca obiect rezolvarea de principiu a chestiunii de drept dacă în aplicarea art.585 alin.1 lit.a din Codul de procedură penală, în cazul operațiunii de contopire a unei pedepse cu închisoarea aplicată în temeiul Codului penal din 1968 pentru o infracțiune săvârșită sub imperiul acestei legi cu o pedeapsă cu închisoarea aplicată în temeiul Noului Cod penal pentru o infracțiune săvârșită sub imperiul Codului penal din 1968 se impune determinarea legii penale mai favorabile condamnatului în temeiul art.5 din Noul Cod penal sau se aplică legea în vigoare la momentul efectuării operațiunii de contopire

În urma analizei de admisibilitate a sesizării, efectuate în temeiul art.475 din Codul de procedură penală, rezultă că instanța care a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție este Curtea de Apel București – Secția a II-a penală, investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, cauza se află în cursul judecății, problema de drept a cărei dezlegare se solicită nu a mai fost supusă examenului instanței supreme, nestatuându-se asupra ei printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, iar de lămurirea respectivei chestiuni de drept depinde soluționarea pe fond a cauzei în care a fost invocată.

Această din urmă condiție este îndeplinită pentru următoarele argumente:

- cauza are ca obiect o cerere de contopire, respectiv o modificare a pedepsei în faza de executare, motivat de existența unui concurs de infracțiuni (*art. 585 alin. 1 litera a din Codul de procedură penală; art. 40 alin. 2 din Codul penal*);
- potrivit jurisprudenței Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală (*decizia nr. 11/2010; Monitorul Oficial nr. 503/7.07.2014*), "prin sintagma <<soluționarea pe fond a cauzei>> (...) trebuie să se înțeleagă dezlegarea raportului juridic penal (...)"
- în cadrul raportului juridic penal statul impune persoanei să suporte consecințele faptei sale, să suporte răspunderea penală și, ca o consecință a acesteia, pedeapsa;

Prin urmare, modificarea pedepsei, chiar și în faza de executare, reprezintă o componentă a raportului juridic penal de conflict; în aceste condiții, de lămurirea chestiunii de drept – identificarea tratamentului sancționator al concursului de infracțiuni, cu efect direct asupra cuantumului pedepsei – depinde soluționarea pe fond a cauzei.

I. Situația juridică premisă care a generat necesitatea rezolvării chestiunii de drept.

În concret, se constată că dosarul în care s-a solicitat rezolvarea chestiunii de drept are ca obiect contestația formulată de procuror împotriva sentinței penale nr.1062 din 27 octombrie 2014, pronunțată de Tribunalul Giurgiu – Secția penală, în dosarul nr.2137/122/2014 (2787/2015).

Tribunalul București – Secția I penală, prin sentința penală nr.1106 din 28 decembrie 2012, definitivă prin decizia penală nr.3181 din 18 octombrie 2013 a Înaltei Curți de Casație și Justiție a dispus condamnarea inculpatului Z.A. la o pedeapsă de 4 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.26 raportat la art.2 alin.1 și 2 din Legea nr.143/2000 cu aplicarea art.37 lit.a și art.74 alin.1 lit.a din Codul penal anterior și interzicerea drepturilor prevăzute de art.65 – art.64 lit.a teza a II-a

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

și lit.b din același cod pe o perioadă de 4 ani după executarea pedepsei (*fapta a fost săvârșită la 8 februarie 2012*).

În baza art.83 din Codul penal anterior a revocat suspendarea condiționată a executării pedepsei de 3 ani închisoare aplicate prin sentința penală nr.40 din 20 ianuarie 2010 a Tribunalului București, Secția I penală, definitivă prin decizia penală nr.828 din 3 martie 2011 a Înaltei Curți de Casație și Justiție pe care o adaugă la pedeapsa aplicată în cauză, urmând să execute 7 ani cu închisoare.

A dedus perioada reținerii și arestării preventive de la 17 iunie 2009 la 21 ianuarie 2010.

Tribunalul București - Secția I penală, prin sentința penală nr.307 din 17 aprilie 2013, definitivă prin decizia penală nr.1951 din 6 iunie 2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție a dispus condamnarea inculpatului Z.A. la o pedeapsă de 5 ani închisoare și interzicerea drepturilor prevăzute de art.66 lit.a și b din Codul penal pe o perioadă de 4 ani pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.2 alin.1 și 2 din Legea nr.143/2000 cu aplicarea art.41 alin.1 din același cod și art.375 din Codul de procedură penală (*fapta a fost săvârșită la 23 martie 2013*).

În baza art.15 alin.2 din Legea nr.187/2012 a menținut revocarea suspendării condiționate a pedepsei de 3 ani închisoare aplicate prin sentința penală nr.40 din 21 ianuarie 2010 a Tribunalului București, Secția I penală, definitivă prin decizia nr.828 din 3 martie 2011 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pedeapsă pe care a adăugat-o la pedeapsa aplicată în cauză, în final urmând să execute 8 ani închisoare și interzicerea drepturilor prevăzute de art.66 lit.a și b din Codul penal pe o perioadă de 4 ani.

A dedus prevenția de la 17 iunie 2009 la 21 ianuarie 2010.

Tribunalul Giurgiu – Secția penală, prin sentința penală nr.1062 din 27 octombrie 2014, în baza art.585 alin.1 lit.a din Codul de procedură penală a admis cererea formulată de condamnatul Z.A., a înlăturat din pedeapsa de 7 ani închisoare stabilită prin sentința penală nr.1106 din 28 decembrie 2012 a Tribunalului București, Secția I penală, definitivă prin decizia penală nr.3181 din 18 octombrie 2011 a Înaltei Curți de Casație și Justiție pedeapsa de 3 ani închisoare aplicată prin sentința penală nr.40/F din 21 ianuarie 2010 a Tribunalului București, Secția I penală, definitivă prin decizia penală nr.828 din 3 martie 2011 a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Totodată, a înlăturat din pedeapsa de 8 ani închisoare stabilită prin sentința penală nr.307 din 17 aprilie 2013 a Tribunalului București, Secția I penală, definitivă prin decizia penală nr.1951 din 6 iunie 2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție pedeapsa de 3 ani închisoare aplicată prin sentința penală nr.40/F din 21 ianuarie 2010 a Tribunalului București, Secția I penală, definitivă prin decizia penală nr.828 din 3 martie 2011 a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În baza art.39 alin.1 lit.b din Codul penal cu aplicarea art.5 din Codul penal a contopit pedeapsa de 5 ani închisoare aplicată prin sentința penală nr.307 din 17 aprilie 2013 a Tribunalului București – Secția I penală, definitivă prin decizia penală nr.1951 din 6 iunie 2014 cu pedeapsa de 4 ani închisoare aplicată prin sentința penală nr.1106 din 28 decembrie 2012 a Tribunalului București, Secția I penală, rămasă definitivă prin decizia penală nr. 3181 din 18 octombrie 2013 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, urmând ca inculpatul să execute pedeapsa cea mai grea de 5 ani închisoare.

În baza art.43 alin.1 din Codul penal a adăugat la pedeapsa rezultantă de 5 ani închisoare, pedeapsa de 3 ani închisoare aplicată prin sentința penală nr.40 din 21 octombrie 2010 a Tribunalului București, Secția I penală, definitivă prin decizia penală nr.828 din 3 martie 2011 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, urmând să execute în total 8 ani închisoare.

În baza art.45 alin.1, 2, 3 lit.a din Codul penal a interzis inculpatului exercitarea drepturilor prevăzute de art.66 alin.1, lit.a, b din Codul penal pe o durată de 4 ani după executarea pedepsei închisorii.

În baza art.65 alin.1 și 3 din Codul penal, a interzis inculpatului exercitarea acelorași drepturi până când pedeapsa închisorii va fi executată sau considerată executată.

S-a dispus deducerea arestării preventive a inculpatului de la 17 iunie 2009 la 21 ianuarie 2010 și de la 24 octombrie 2013 la zi.

Împotriva acestei hotărâri a formulat contestație procurorul, susținând că în mod greșit prima instanță a reținut art.39 din Codul penal și a stabilit ca petentul să execute pedeapsa cea mai grea, fără aplicarea vreunui spor, cât și dispozițiile art.5 din Codul penal, deși obiectul cauzei este o cerere de contopire a unor pedepse definitive. În motivele de contestație s-a mai arătat că în situația concursului de infracțiuni se verifică dacă pedeapsa rezultantă aplicată potrivit legii vechi depășește maximumul la care se poate ajunge în baza legii noi, respectiv că, în condițiile în care aplicarea unui spor

de pedeapsă este obligatorie potrivit Noului Cod penal și facultativă potrivit Codului penal din 1968, cererea de contopire trebuie soluționată potrivit legii vechi (*Anexa nr.1*).

Instanța de control judiciar, având în vedere principiile activității legii penale și legii penale mai favorabile, a considerat necesară, pentru soluționarea pe fond a cauzei, lămurirea chestiunii de drept **dacă în aplicarea art.585 alin.1 lit.a din Codul de procedură penală, în cazul operațiunii de contopire a unei pedepse cu închisoare aplicată în temeiul Codului penal din 1968 pentru o infracțiune săvârșită sub imperiul acestei legi cu o pedeapsă cu închisoarea aplicată în temeiul Noului Cod penal pentru o infracțiune săvârșită sub imperiul Codului penal din 1968 se impune determinarea legii penale mai favorabile condamnatului în temeiul art.5 din Noul Cod penal sau se aplică legea în vigoare la momentul efectuării operațiunii de contopire.**

Cât privește opinia asupra problemei de drept, Curtea de Apel București – Secția a II-a penală apreciază că operațiunea de contopire trebuie realizată în raport de dispozițiile art.39 din Noul Cod penal, legea în vigoare la momentul contopirii, întrucât într-o astfel de situație nu este aplicabil art.5 din Noul Cod penal ce impune drept condiție premisă lipsa unei hotărâri definitive de condamnare (*în cazul cererii de contopire formulate în temeiul art.585 alin.1 lit.a din Codul de procedură penală existau deja două hotărâri definitive de condamnare*).

II. Dispoziții legale supuse interpretării.

1. Art.3 din Noul Cod penal – Activitatea legii penale.

Legea penală se aplică infracțiunilor săvârșite în timpul cât ea se află în vigoare.

2. Art.5 din Noul Cod penal – Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei.

(1) În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă.

3. Art.585 alin.1 lit.a din Noul Cod de procedură penală – Alte modificări de pedepse.

(1) Pedepsa pronunțată poate fi modificată, dacă la punerea în executare a hotărârii sau în cursul executării pedepsei se constată, pe baza unei alte hotărâri definitive, existența vreuneia dintre următoarele situații :

a) concursul de infracțiuni.

III. Considerente privind chestiunea de drept supusă dezlegării.

Problema de drept supusă dezlegării privește identificarea legii penale aplicabile tratamentului sancționator al pluralității de infracțiuni / concurs, atunci când acesta urmează a fi realizat în faza de executare: legea în vigoare la momentul contopirii în virtutea principiului activității legii penale ori legea mai favorabilă în considerarea principiului *mitior lex*.

Dispozițiile legale referitoare la tratamentul sancționator al concursului de infracțiuni, reglementând răspunderea penală a inculpatului și stabilirea pedepsei, sunt norme de drept penal substanțial și își păstrează această natură juridică indiferent în care fază a procesului penal sunt incidente și valorificate. Or, normele de drept substanțial sunt supuse principiului legii penale mai favorabile. În consecință, aceluiași principiu îi este supusă și contopirea pedepselor pentru infracțiuni concurente.

De altfel, doctrina¹ a tratat această problemă, dezbătând fiecare dintre ipotezele în care se configurează aceasta (*fie că este vorba de ipoteza contopirii în cursul judecătii – art. 34 din Codul penal anterior, corespondent cu art. 39 din Codul penal; art. 36 alin. 1 din Codul penal anterior, corespondent cu art. 40 alin. 1 din Codul penal, fie că este vorba de contopire în faza de executare – art. 36 alin. 2 din Codul penal anterior și art. 449 alin. 1 lit. a din Codul de procedură penală anterior, corespondent cu art. 40 alin. 2 din Codul penal și art. 585 alin. 1 lit. a din Codul de procedură penală*) și concluzionând că oricare dintre aceste ipoteze este supusă principiului *mitior lex*.

Cu privire la ipoteza în care toate infracțiunile concurente au fost săvârșite sub legea veche, una dintre acestea fiind definitiv judecată sub legea veche, iar alta, definitiv judecată sub legea nouă, se va aplica în privința tratamentului concursului legea mai favorabilă, cu precizarea că este vorba de legea penală mai favorabilă în ansamblul dispozițiilor ei² (*este vorba de luarea în considerare, alături de tratamentul sancționator propriu-zis al*

¹ C. Barbu, *Aplicarea legii penale în spațiu și timp*, Editura Științifică, București, 1972, p. 258-270;

² C. Barbu, *op. cit.*, p. 267

concursului de infracțiuni și a dispozițiilor privind aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei).

Astfel, pentru identificarea legii penale mai favorabile, în ansamblul său, vor fi comparate efectele produse de art. 14 și art. 34 din Codul penal anterior cu efectele produse de art. 6 și art. 39 din Codul penal. Art. 15 din Codul penal anterior nu va fi valorificat în comparația menționată, având în vedere dispozițiile art. 4 din Legea nr. 187/2012 care, prin voința legiuitorului, înlătură de la extraactivitate art. 15 din Codul penal anterior.

Întrucât art. 6 din Codul penal păstrează coordonatele generale ale reglementării cuprinse în art. 14 din Codul penal anterior (*neexistând o modificare substanțială în raport cu legea veche – excepție, dispozițiile cuprinse în art. 6 alin. 4, 5 și 6*), în anumite cazuri, identificarea legii penale mai favorabile se va rezuma la comparația art. 34 din Codul penal anterior și art. 39 din Codul penal.

În concluzie, în ipoteza prevăzută de art. 585 alin. 1 litera a din Codul de procedură penală, contopirea unei pedepse cu închisoarea aplicate în temeiul Codului penal din 1968 pentru o infracțiune săvârșită sub imperiul acestei legi cu o pedeapsă cu închisoarea aplicate în temeiul Noului Cod penal pentru o infracțiune săvârșită sub imperiul Codului penal din 1968 se va realiza conform legii penale mai favorabile.

De altfel, atât Curtea Constituțională cât și instanța supremă recunosc aplicarea legii penale mai favorabile față de pedepse definitive în situația unor proceduri judiciare subsecvente raportului juridic substanțial de drept penal, prin extinderea efectelor acestuia până la executarea sau considerarea ca fiind executată a pedepsei aplicate.

Astfel, Curtea Constituțională, prin decizia nr.214 din 16 iunie 1997, a statuat că „în cazul instituției liberării condiționate, situația tranzitorie se creează de la data săvârșirii infracțiunii și durează până la executarea sau considerarea ca executată a pedepsei. Intervenția, în acest interval, a unei legi penale care modifică instituția liberării condiționate, face ca determinarea legii aplicabile să se efectueze potrivit regulilor înscrise în

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

art.15 alin.2 din Constituție și în art.13 alin.1 din Codul penal, independent de data la care sentința de condamnare a rămas definitivă”³.

În același sens este și decizia nr.25/2007 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secțiile Unite⁴.

*

Pentru motivele arătate

În temeiul art.475-art.477 din Codul de procedură penală

VĂ SOLICITĂM

Pronunțarea unei decizii prin care chestiunea de drept supusă dezlegării să primească următoarea rezolvare :

„În aplicarea art.585 alin.1 lit.a din Codul de procedură penală, în cazul operațiunii de contopire a unei pedepse cu închisoarea aplicate în temeiul Codului penal din 1968 pentru o infracțiune săvârșită sub imperiul acestei legi cu o pedeapsă cu închisoarea aplicată în temeiul Noului Cod penal pentru o infracțiune săvârșită sub imperiul Codului penal din 1968 se determină legea penală mai favorabilă condamnatului în temeiul art.5 din Codul penal”.

PROCUROR GENERAL,
Tiberiu-Mihail NIȚU

³ Decizia nr.214 din 16 iunie 1997 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.11 alin.1 din Legea nr.140/1996 pentru modificarea și completarea Codului penal, publicată în Monitorul Oficial nr.234 din 8 septembrie 1997.

⁴ Decizia nr.XXV (25) din 16 aprilie 2007 asupra recursului în interesul legii privind modul de calcul al fracțiunii executate din pedeapsa pentru acordarea liberării condiționate, publicată în Monitorul Oficial nr.574 din 30 iulie 2008.